

SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLÂM ENSTİTÜLERİ
TALEBE FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Cahid BALTACI

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :

**A. Vehbi
VAKKASOĞLU**

İDARE MÜDÜRÜ :
İSMAİL L. ÇAKAN

BU SAYIDA

SELÂM	İSLÂM MEDENİYETİ
MÜSTEŞRİKLER VE İSLÂM	Dr. İrfan ABDÜLHAMİD Terc: Avni İLHAN
MÂLÂYÂNÎ	Ali ÖZEK
VAHDÂNİYET	Mustafa VARLI
AHMED B. EBÎ'L HAVÂRÎ	Dr. A. Subhi FURAT
KANUNLAR KARŞISINDA TOPRAK DAVASININ MANASI	Prof. Dr. Şakir BERKİ
YOL, BU GERÇEK YOL OLMALIDIR (Şiir)	İsmail BAYRAM
İSLÂM HUKUKU KÜRSÜSÜ. İHDÂSİ ZARÛRÎDİR	Bekir YÜCEL
MEHMED ÂKİF'İN SAFAHAT'DA BULUNMAYAN BİR ŞİİRİ ÜZERİNE	Sabit AYASBEYOĞLU
NİSAN YAĞMURU	İsmail L. ÇAKAN
MİMAR SİNAN	Hasan ÖZÖNDER
MERHUM ABDULLAH ŞKALYİÇ	Prof. H. Ömer MUŞİC
BAŞGİL	Fehmi KORU
İSLÂM DÜŞÜNCESİNE DAİR KOMÜNİST CEMİYETLERDE DİN HAYATI	Arif ERKAN Muhsin ABDÜLHAMİD Terc: Tayyar ALTIKULAC
BİR SABAH (Şiir)	Rekin ERTEM
DEVİR-İ SÜLEYMAN	Hilmi KURTULUŞ
GAZETELERDE MUSİKÎ MÜSÂBAKALARI	Dr. Cahid ÖNEY
ANNE (Şiir)	O. Selim DİNÇSOY
SUALLERE CEVAPLAR	Gazi MERT
MUHYİDDİN İBNÜ'L ARÂBÎ HABERLER	İ. Samahaddin CEM İSLÂM MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/1
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme Ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K.: 1315

S İ R K E C İ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara : T.İ.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: **Mehmet KARAMAN**
Kayseri: T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : **İ. N. NURSAÇAN**
Konya : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : **Ahmet FİDAN**
İzmir : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : **Orhan ÇETİN**
Dış Münasebetler : **Mahmut ÖZTÜRK**

TEKNİK KADRO

Sekreter : **Erdoğan ATAK** Ressam : **Gürbüz AZAK**
Dizgi ve Baskı : AHMET SAİT MATBAASI — İSTANBUL
Yıl : 1. Sayı : 9
Basıldığı Tarih : 17 Nisan 1968

ABONE

Yıllık : 12 sayı, 30. TL.

Altı Aylık : 6 sayı, 15. TL.

Öğrencilere % 20 Tenzilât yapılır.
Yabancı Memleketlere İki katı.

Bir sayısı : 250 Kuruş.

İLÂN TARİFESİ

Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.
Tek renk 2.000 TL.

İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Tek renk 1.000 TL.

Renkli ilân sahifesi :

Tamamı : 1.200 TL.

1/2 : 750 TL.

1/4 : 400 TL.

1/8 : 250 TL.

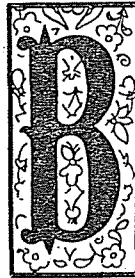
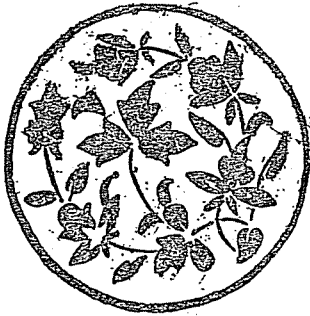
Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınmaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

Sahne

*Türk Tiyatrosunda Ukalâlığa
yeltenen bir oyun:*

Devr-i Süleyman

Hilmi KURTULUŞ

İZ, «Türk Tiyatrosu başarılı bir devre de» diyenlere karşıyız. Bu görüşün aslında belirli bazı düşüncelerin desteği ile müdafaa edildiğini de biliyoruz. Bugün için tiyatromuz, ne yazarı, ne rejisörü, ne de oyuncusuyla bir bütün halindedir.

Bu istikâmetin olmayışı bu çapraşıklığı büsbütün arttırmakta ve içinden çıkılmaz bir durum yaratmaktadır! Artık alıştığımız kalıplardan sıyrılmak zamanı gelmiştir. Zaman ilerlemekte, dünya dönmekte ve devirler devirleri geliştirmektedir. İnsanlar hep aynı kalmaz ve hep aynı şartların insanı olamazlar.

Bizim Türkiyemizde çalışmış bir tek insan, çevresine ümid ve iyilik aşılayabilecek bir tek düşünen insan yok mudur? Sadece etrafını sömüren, sadece kendi menfaatini gözeten ve bundan başka hiç bir varlığı olmayan insanların dünyası mıdır bizim dünyamız?...

İşte artık tiyatromuz bu sorulara cevap vermelidir. Yoksa giderek hep belirli bir (politikacı), bir (çevresini kahreden ağa), bir (satılmış), bir (mağdur), ve buna benzer kişilikler —şahsiyetler— yaratmak bir taklid, bir kolay yolu seçmektir. Tiyatro, hiç birdeki insaniyeti ve aynı insanı göstermekten ziyade...

Tiyatroyu öğretim ve eğitimde kullanmak da en akıllıca, en doğru ve kuşkusuz olarak seçilen bir yoldur. Yani tiyatro bir bakıma, okul oluyor, okul olarak düşünülmesi gerekiyor.

Yeryüzünün hiç bir okulunda, o okulun bağlı olduğu memleketin ve milletin varlığına millet bütünlüğüne aykırı şeyler öğretilmez. Nihilist ve anarşist bir bencillik kurnazlığı içinde yıkıcı bir öğretim metodu tatbik edilmez. İyi, güzel ve faydalının dışında ne olursa olsun ters yüz geri çevrilir. Madem ki tiyatro bir okul olarak kabul ediliyor. Tiyatroda bu saydığımız titizliklerin tatbik edilmesi gerekir. Yoksa yarına sahip olalım derken bugün elden gider. Yarının tiyatrosu severini yetiştirmek çabası içinde, bugünün tiyatro seyircisi ucuza satılmış olur. Bir başka korkunç yön de; yarınki seyircinin yetiştiğinin kabul edildiği anda, bugünkü kayıtsız ve şursuz bazı lâubâlik ve bayağılıkların tiyatro olarak öne sürülmesiyle doğacak çelişikliğin gülünçlüğü ve yaratılan sevginin birden ve gürültülü bir şekilde yıkılması da olabilir.

Ne varki: tiyatronun bir bakıma okul olarak kabul edilmesinin, aslında tapınakların kişiler üzerindeki etkisini ve gücünü yitirmesinden sonra, başladığı unutulmuştu. Tapınakların birinci derecede rol oynadığı zamanlarda tiyatro bir ikinci tapınak, gerçek sanat tapınağı olarak biliniyor ve tiyatroya girenler bir tapınağın kutsallığı içinde huzur ve sükûn duyuyorlardı. Trajedia'nın putperest Yunan'da nasıl doğduğunu ve geliştiğini bilen gerçek tiyatro severlerin, bu gerçeği unutmalarına da imkân yoktur. Böyleyken, hatta modern çağın modern kanunlarında bile tapınakların hiç bir başka maksatla ve hiç bir başka şekilde kullanılmayacağı açıkça belirtilmişken, yarının seyircisini düşünebilecek kadar geniş ufuklu tiyatro yazar ve yöneticileri, nasıl oluyor da bugünü, seyircisini bir tapınak kutsallığı veya bir okul ciddiyeti taşıması gereken tiyatroyu, tiyatro dışı amaçlar uğruna insafsızca alet ediyorlar.

AYDIN ENGİN KİMDİR?

CEMİYETTE yerine oturmamış kişiler vardır, yaratılışlarının acısını ya bütün ömürleri boyunca çekerler ve belli bir süre dolunca, yaşadıkları çizgi kadar belirsiz bir seviyeye ulaşırlar. Yahut ta «Devri Süleyman»ın yazarı Aydın Engin'de olduğu gibi komplekslerde bir düğüm anı başlar, gelişir, gizli ve içten bir burkuntu ile benliği oyar da

oyar. Bir küçük kurt'tur önceleri, belki, ilk anında bu kurt yok edilebilir. Fakat adına (Özenti) dediğimiz ve henüz kesin ayrıntıları bile bilinmeyen bir sel de işe karışınca cemiyette esas yerini yadırgamış kişi, artık kurtulamıyacağı girdaba doğru sürüklenir.. Ve Trajedi, o küçük kişiyi çemberi içinde yakalayıp büyütmeğe, silik noktalar ve müphem gölgelerle dolu hayatını, yalancı ışıklarla aydınlatmağa çalışır.

Birkaç senedir Özel tiyatrolarda (figüran) olarak seyrettiğimiz Aydın Engin'in İlk tiyatrosu (AYKIRI)'da: Türkiye'yi dini çatışmaların yapıldığı bir ülke gibi göstermeğe çalışarak solakların (Bölgecilik) taktiğine ayak uydurmaya çalışmıştır... Fakat (Aykırı) bekledikleri alâkayı uyandıramamış ve alelacele afişlerden indirilmiştir. Çıkarıcıların tipik yaşantısı olan Aydın Engin bu kez «Türkiye'nin gerçeklerini ortaya koymak, yiğitçe bir eleştiri yapıp güldürü havasında sosyal sorunlarımızı ortaya koymak ve insanca yaşama savaşında yoksul ve sancılı bir ülkenin sanatçısı olarak, bu savaşa ben de kabermesi, epik karışımı bir müzikâl oyunla katılıyorum» şeklinde beyanatlarda bulunmuş, (Devri Süleyman) adlı yalan ve iftiralarla dolu oyunu için geniş bir reklâm kampanyasına girişmiş... Ve Tiyatro adına yüz kızartıcı, iğrenç denemesini İstanbul Halk Oyuncuları topluluğunda sahneye koymuştur... Bir reklâm furysı, belli ve yapma bir acelecilik içinde, İstanbul'da bir tek gala olarak temsil edilen (Devri Süleyman), İlhan Selçuk'ların, Çetin Altan'ların alkışlarıyla başkent'e uğurlanmıştır.

TIYATRODAN ORTA OYUNUNA

(Devri Süleyman veyahut Devri Küheylan) bir tiyatro eseri midir? Bu durumuyla bu soruya evet demek imkânsızdır. En ilkel anlamıyla tiyatro eserinin temeli olan «karakterlerin» sallantıda olduğu —hattâ çoğu zaman bir çirkin replik ve espri uğruna harcanarak büsbütün yok edildiği — bölük borchük uydurmalar paforaması hiç bir zaman bir tiyatro eseri olamaz. Olsa olsa buna bir gazete tiyatrosu demek daha yerinde olur kanısındayım. Aktüel olaylardan gazetelere, dergilere geçmiş tahrifata uğramış politik çatışmalar, sansasyon yaratmak için uydurulmuş ekonomik ve sosyal olaylar kopuk kopuk bir araya getirilmiş bu (Devri Süleyman)'da... Dil, tiyatro eserinin can damarı ve vazgeçilmez unsurudur. Argo, çirkin kelimeler ve bozuk replikleri kul-

lanmamak gerekliliği, tiyatro yazarının, var sandığı hürriyetini sınırlar. (Devri Süleyman) bu bakımdan da bir tiyatro eseri niteliğini taşımıyor ve maksatlı bir şekilde Türk dilinin seviyesizleştirilmeğe, bayağı, bir kısırlık içinde yavanlaştırılmağa götürülmek istendiği açıkça görülüyor.

«Bu epik güldürüm, bozuk düzenin yiğitçe eleştirisini yapıyor» sözü, oyunun tek esprisi olmakla kalmıyor, yazarın bilgi ve görgü dağarcığını da ortaya koyuyor. Çünkü epik aslında destan'dır. Şüphesiz tek ferdi, insan kümelerini, hatta bütün dünyayı içine alan, bütünü fısıltılarını da yansıtan bu eserler, yergi değil övgü yapar. Halbuki bu oyun baştan sona siyasi ve politik taşlama ve hicivlerle doludur.

«İnsanca yaşama savaşında yoksul ve bozuk bir ülkenin bir yazarı olarak» sözü de başka bir pot! Aydın Engin, ona bu zehiri akıtanlar gibi elinde bir dürbün, kıpkızıl merceklerinden, günden güne sefâlet bataklığına gömülen, sömüren ve sömürülenlerin gittikçe çoğaldığı ve işlemeyen adalet mekanizmasının dişlileri arasında kalmış aydın kişileri bulunan bir ülke olarak görmek sevdasındadır. Esas gâye, yaşama kanallarını tıkayarak, bu güzelim yemyeşil yurdu, çorak, kıpkızıl hale getirebilmektir... Yapılan, iyi bir şey, iyi bir hareket, yok mudur bu ülkede?... Onlara göre, komprador var, CIA var, Amerika'nın oyunuyla sanduktan çıkarlar var.

SAN'AT adına yüz kızartıcı bu oyunun, çok yerinde bir karar-la Başkent'te yasaklanması üzerine «Tiyatroya da mı sansür» diyenler: Tiyatro nedir, sahneye çıkarılan bir oyun nasıl olmalıdır. İnsan eğitimine götüren belli başlı yollardan biri nereden geçer.. Önce bunları öğrenip, (Tiyatroya da mı sansür) sözünü bundan sonra etmeleri gerekirdi.

Ne yazık ki, bu millet, tiyatro'nun (T) sinden haberi olmayanların tiyatro adı altındaki saçmalıklarını senelerce, hem de avuç dolusu para vererek seyretti. İnaniyoruz ki: yakın bir gelecekte Nazım Hikmet'lerin, Bertolt Brecht'lerin sululuklarının kopyelerini sahnelere çıkartmak isteyenler, karşılarında inanglarına sadık, milli, gerçek Türk tiyatrosunu bulacaklardır. Türk Tiyatrosunda, ukalâlık devri açmak isteyenlere (Devri Süleyman) bar-dağı taşıran son damla, suratlarında patıyan bir şamar olmuştur.